Contributed by Olivier Bonfond
maandag, 02 mei 2011 -

Sommige economisten, met veel geestdrift aangehaald door onze politici, beweren dat België zich vandaag in een veel betere toestand bevindt dan de zwakste Europese landen zoals Ierland, Griekenland, Ijsland of Portugal. Ons land zou gevrijwaard blijven van speculatieve aanvallen op haar overheidsschuld. Is dat wel zo zeker?

Naar het voorbeeld van vele ontwikkelde kapitalistische landen, is het overheidsdeficit en de overheidsschuld in België sterk toegenomen ten gevolg van de internationale kapitalistisch crisis in 2008.Van een geruststellende rede...

De Belgische schuld is van 84,2 % van het bruto binnenlands product (BNP) in 2007 geëvolueerd naar 89,6 % in 2008, 96,2 % in 2009, 97,2 % in 2010 en zal tegen de 100 % van het BNP aanleunen in 2011. In absolute waarde is de Belgische overheidsschuld toegenomen met 44,1 miljard Euro, gaande van 282,1 miljard Euro in 2007 naar 326,3 miljard Euro in 2009.

Laat ons er vooreerst aan herinneren dat meer dan 20 miljard van die 44 miljard voortspruiten uit de financiële hulpoperatie opgezet door de Belgische overheid in 2008-2009. Het is algemeen bekend dat eind 2008, drie grote banken (Fortis, Dexia en KBC) en één verzekeringsmaatschappij (Ethias) in het oog van de storm van de financiële crisis zijn geraakt. Om hen ter hulp te snellen pompte de regering Leterme 20,64 miljard Euro in deze financiële instellingen. Hoe is men aan dit bedrag gekomen? Doot nieuwe overheidsobligaties uit te geven.

Maar daar waar de schulden van andere landen zouden geëxplodeerd zijn, zou België vlug de toename van haar schulden hebben in toom gehouden, waardoor zij tot "de goede leerlingen" behoren.

Wat het deficit van de overheidsfinanciën betreft, is de argumentatie identiek. Ter herinnering, Europa heeft de grens op 3 % van BNP gesteld. Ten gevolge van de financiële crisis werd deze drempel bijna door alle landen overschreden. Onder druk van de financiële markten en de rating

agentschappen, die met een verlaging van hun quotering schermen, hebben de Europese regeringen zich geëngageerd om tot een aanvaardbaar niveau terug te komen tegen 2015 door soberheidsmaatregelen te nemen. België heeft er zich in haar laatste Stabiliteitspact 2009-2012 toe verbonden, progressief tot een budgettair evenwicht te komen tegen 2015 en het deficit van het BNP tot 3 % te beperken tegen 2012.

Terwijl Duitsland en Nederland hun deficit in 2010 hebben zien ontaarden t.o.v. 2009, heeft het Belgische overheidsdeficit zich verbeterd met 1,2 %, van 6 % in 2009 tot 4,8 % in 2010. Deze cijfers laten aan de Belgische regering toe de consolidatie van de overheidsfinanciën vroeger aan te vangen dan de andere landen van eurozone. De toestand in België zou onder controle zijn.... tot een verontrustende werkelijkheid

Men dient zeer voorzichtig te zijn m.b.t. de schulden van de Belgische staat op middellange termijn.

Ten eerste mag men niet vergeten dat België een hogere schuld heeft moeten torsen dan het gemiddelde van de Europese landen.

Ten tweede, deze "beheerste" verhoging voor de periode 2011-2015 wordt uitgedrukt in verhouding tot het BNP. Maar de regering gaat ervan uit dat de economie opnieuw aanwakkert. Volgens de voorspellingen van de OESO zou de aangroei van de Belgische economie zich rond 1,8 % situeren in 2011, wat een hogere toename zou betekenen dan Europese gemiddelde1. Nochtans is voor een belangrijk aantal economisten de terugkeer van een economische crisis en een economische recessie verre va onzeker, omdat de Belgische financiële sector nog niet is gesaneerd en dat, in het kader van een onderling verbonden internationaal bankensysteem, de Belgische economie zal worden beïnvloed door spanningen en destabilisaties in andere landen. In het geval het Belgische BNP minder snel zou stijgen dan voorzien of eventueel zelfs zou dalen, dan brengt dit automatisch een sterke stijging van het overheidsdeficit en dus ook van de overheidschuld met zich mee, zelfs al zouden er besparingen zijn doorgevoerd.

Ten derde, de hypothese van een nieuwe financiële crisis in België mag niet worden uitgesloten. Dit zou enorme gevolgen hebben voor de overheidsfinanciën, met de eventuele invoering van een nieuw reddingsplan waarvoor nieuwe leningen van meerdere miljarden nodig zouden zijn. Zonder te vergeten dat naast de aanvoer van vers geld, de overheid verschillende soorten garanties2 aan de banken heeft geboden, niet voor een bedrag van 25 miljard zoals door de media werd verspreid, maar wel voor 68 miljard Euro3. Tot nu toe werden deze echter nog niet aangewend zodat ze nog niet opgenomen werden in de overheidsuitgaven, maar ze zijn nog steeds voorzien waardoor ze nog kunnen worden aangesproken.

Ten vierde hebben drie grote ratingagentschappen (Standard & Poors, Moody’s en Fitch), begin 2011, aan de Belgische regering gemeld dat een verslechtering van de Belgische cijfers tot de mogelijkheden behoren indien er niet vlug een nieuwe regering komt, of indien er zich sociaal verzet aandient. Niettegenstaande haar volkomen legitiem karakter brengt het sociaal verzet nervositeit op de financiële markten. Om hun winsten te beschermen zijn deze bereid al hun instrumenten te gebruiken: economische resultaten negatief beïnvloeden, dreigen met delocalisatie en kapitaalvlucht, speculatieve aanvallen op de schulden, ...). Ter herinnering, hoe slechter de economische resultaten in een land, hoe meer de interestvoeten op de toekomstige leningen stijgen.

Kortom, het "goede nieuws" is slechts schijn, België beheerst eigenlijk niets. In tegenstelling zelfs, zij blijft sterk onderworpen aan de druk van haar schuldeisers, die belangrijke bedreigingen vormen voor een bijkomende verhoging van haar schuld.Een andere koers kiezen

Gedurende nu meer dan 30 jaar heeft België een budgettaire en fiscale politiek gevolgd die er op

gericht is aan de belangen van de kapitalisten te voldoen. Enerzijds door zich in de schulden te steken en de schuldeisers tevreden te stellen met hoge interestvoeten: tussen 1982 en 2007 heeft de Belgische overheid meer dan 500 miljard Euro aan interesten afbetaald aan de schuldeisers4. Anderzijds, door het voeren van een fiscale politiek in het voordeel van de rijken die de overheidsinkomsten beknot. Daardoor kan de Staat zijn verplichtingen niet nakomen: geen verbetering van de levensstandaard van de bevolking omdat de concretisering van een nuttige sociale politiek, met respect voor de natuur wordt verhinderd. Wij wensen hierbij te wijzen op het feit dat in 2009 de 50 grootste Belgische bedrijven, via allerlei fiscale deductiemaatregelen, aan een gemiddelde aanslagvoet van 0,57 % werden onderworpen i.p.v. de officiële 33,99 % belastingsvoet voor bedrijven. Hierdoor ontliep de overheid niet minder dan 14,3 miljard Euro aan inkomsten5.

Men moet ophouden met de chantage over de overheidschuld en stellen dat haar opheffing niet alleen mogelijk en wenselijk is, maar dat ze moet worden opgelegd als een sociale prioriteit en een politieke keuze. Daar de grote financiële instellingen de overgrote meerderheid van de schuldeisers uitmaken, zou de opheffing van de Belgische staatsschuld geen afbreuk doen aan de werkende bevolking en aan de mensen met een klein inkomen. Ze zou daarentegen een dubbel voordeel bieden: de verantwoordelijken voor de crisis doen betalen en middelen vrijmaken voor het welzijn van de bevolking.

1 bron: OESO (Economische perspectieven nr. 88, nov. 2010).

2 De overheidsgaranties behelzen een aantal mechanismen via dewelke de Belgische overheden garant staan voor het engagement van de banken van het Koninkrijk.

3 Bron: Rekenhof; opvolgingsrapport aangenomen op 22 december 2010 door de algemene vergadering van het Rekenhof: "Impact van de financiële crisis en van de steunmaatregelen op het beheer van de overheidsschuld en op de evolutie van de overheidsfinanciën".

4 Bron: website van de Nationale Bank van België: www.nbb.be

5 frerealbert.be